

(ร่าง)

เอกสารประกอบการสอน

รายวิชา ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับงานออกแบบ

ผศ.ดร.วินัย หมั่นคติธรรม

คณะศิลปกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทที่ 1

หลักการตั้งหัวข้อวิจัย

ปัญหาที่สำคัญสำหรับการเริ่มต้นทำวิจัย คือ การเลือกหัวข้องานวิจัยที่ต้องการจะศึกษา เพราะว่าหลายคนยังสับสนอยู่ว่าอะไรล่ะคือปัญหา แล้วปัญหาคืออะไร และมีที่มาจากไหนกัน?? ดังนั้นบทความนี้ จึงต้องการที่จะเสนอแนะ และให้ข้อคิดเห็นในประเด็นของการเลือกหัวข้อที่เหมาะสมกับตนเอง แหล่งที่มาของหัวข้องานวิจัย หลักเกณฑ์การเลือกหัวข้อปัญหา ลักษณะของปัญหาที่ดี ข้อควรระวังในการเลือกหัวข้อปัญหา การตั้งชื่อหัวข้อปัญหาได้ตามลำดับ

การวิจัย หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าหาคำตอบในการแก้ไขปัญหา โดยวิธีการที่เป็น ระบบเชื่อถือได้ตามหลักวิชาการ โดยมีลำดับขั้นตอนในการวิจัยที่เริ่มจากการกำหนดปัญหาศึกษาเอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ตั้งสมมติฐาน ออกแบบการวิจัย สร้างเครื่องมือ เก็บรวบรวม ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปและเขียนรายงานการวิจัย

ประโยชน์ของการทำวิจัย

1. การวิจัยช่วยให้เกิดวิทยาการใหม่ๆ เพิ่มพูนมากยิ่งขึ้นทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ
2. การวิจัยสามารถใช้แก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องและยุติธรรม
3. การวิจัยจะช่วยให้เข้าใจปรากฏการณ์และพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ดีขึ้น และสามารถใช้นำมาทำนายปรากฏการณ์และพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพมากกว่าการคาดคะเนแบบสามัญสำนึก
4. การวิจัยสามารถช่วยในด้านการกำหนดนโยบาย การวางแผนงาน การตัดสินใจปัญหาหรือการ วินิจฉัยสั่งการของผู้บริหารให้เป็นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว
5. การวิจัยสามารถตอบคำถามที่ยังคลุมเครือให้กระจ่างชัดยิ่งขึ้น
6. การวิจัยจะช่วยกระตุ้นความสนใจของนักวิชาการ ให้มีการใช้ผลการวิจัยและทำงาน ค้นคว้าวิจัยต่อไป

7. การวิจัยจะทำให้ทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งนำมาใช้เป็นประโยชน์เพื่อการปรับปรุงหรือพัฒนา บุคคล และหน่วยงานต่าง ๆ ให้เจริญก้าวหน้าดียิ่งขึ้น
8. การวิจัยทำให้มีผลงานวิจัยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะช่วยเสริมให้ทราบข้อเท็จจริงได้กว้างขวาง และแจ่มชัดยิ่งขึ้น
9. การวิจัยจะช่วยกระตุ้นบุคคลให้มีเหตุผล รู้จักคิด และค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ
10. การวิจัยช่วยให้มีเครื่องมือและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ทันสมัยเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ซึ่งอำนวยความสะดวกสบายให้แก่มนุษย์เป็นอย่างมาก

การเลือกหัวข้องานวิจัย

1. หัวข้อวิจัยอาจเกิดจากความสนใจ ประสบการณ์ส่วนตัว และปัญหาในการทำงาน
2. การอ่านเอกสาร วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ตำรา วารสารวิจัยต่างๆ และปริญา นิพนธ์ต่างๆ บทความต่างๆที่เกี่ยวข้อง รายงานการวิจัย เป็นต้น จากการอ่านทบทวนและการวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ วรรณกรรมเหล่านี้ จะทำให้ทราบถึงช่องว่างหรือโอกาสที่จะต่อยอดทางความคิดได้ หรือเรื่องที่ ตนเองสนใจที่จะศึกษาหลังจากการได้อ่านผลงานวิจัยของคนอื่นแล้ว จะได้นำข้อค้นพบจากการทำวิจัยและ ข้อเสนอแนะที่ผู้วิจัยให้ไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการต่อยอดความคิด หรือเป็นแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่จะทำวิจัย ได้หรือจากการอ่าน บทความย่อปริญยานิพนธ์/บทความย่อ เมื่ออ่านแล้วก็จะเกิดแนวความคิดในการเลือกหัวข้อปัญหา การวิจัยได้และ ทราบว่ามีใครทำงานวิจัยอะไรบ้างและลดการทำงานวิจัยซ้ำซ้อนกับผู้อื่นด้วย จากแหล่งอื่นๆ เช่น การวิเคราะห์ แนวโน้มของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงในสังคม ตามสภาพเวลาและเทคนิค วิทยาการ ต่างๆ หรือจากข้อโต้แย้ง หรือการวิพากษ์วิจัยของบุคคลที่อยู่ในวงการณ์นั้น ซึ่งบางครั้งจากการประชุม สัมมนาหรือ การอภิปรายต่างๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้วิจัยสนใจ หรือจากการศึกษาปัญหาจากสถาบันหรือหน่วยงาน ต่างๆ ที่มีการทำวิจัย หรือบุคคลที่กำลังทาวิจัยอยู่ เป็นต้น
3. แหล่งทุนอุดหนุนการวิจัย นับเป็นอีกแหล่งหนึ่งที่สามารถกำหนดที่มาของหัวข้องานวิจัย ได้โดยแหล่ง ทุนจะกำหนดหัวข้อกว้างๆ โดยจะแจ้งให้ทราบว่าขณะนี้แหล่งทุนนั้นๆ กำลังสนใจที่จะสนับสนุนการ วิจัยอะไรบ้าง และอาจให้หัวข้อตัวอย่างที่น่าสนใจ ผู้ที่สนใจจะรับทุนอาจดัดแปลงหัวข้อที่แหล่งทุนระบุไว้ให้เข้ากับ สภาพของ สังคมไทย

หลักเกณฑ์ในการเลือกหัวข้อวิจัย

ผู้วิจัยควรทราบหลักเกณฑ์ในการเลือกหัวข้อวิจัย เพื่อที่จะเลือกหัวข้อปัญหาการวิจัยที่ดี และเหมาะสม
เกณฑ์ในการคัดเลือกมีดังต่อไปนี้

1. เลือกจากความสนใจของตนเองเป็นที่ตั้ง ไม่ว่าจะหัวข้อที่จะทำการวิจัยมีความสำคัญมาก น้อยเพียงใด และกำลังอยู่ในความสนใจของคนทั่วไปหรือไม่ หากผู้ที่จะทำวิจัยไม่มีความสนใจในหัวข้อนั้นๆ ก็ไม่ ควรที่จะทำวิจัยหัวข้อนั้น เพราะงานวิจัยจำนวนมากไม่สามารถลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยเหตุผลเดียวคือ ผู้วิจัยไม่มีความสนใจอย่างแท้จริง ความสนใจในเรื่องที่จะทำวิจัยมีความสำคัญมาก เพราะเป็นแรงจูงใจที่จะผลักดันให้ผู้วิจัย เกิดการติดตามค้นคว้า เพื่อให้โครงการวิจัยได้บรรลุเป้าหมาย
2. เลือกปัญหาที่ตรงกับความสามารถของตนเอง การวิจัยเป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในด้านต่าง ๆ
3. เลือกปัญหาที่มีคุณค่า ทั้งนี้ปัญหาที่ต้องการทำวิจัย ควรเป็นการเพิ่มพูนให้เป็นความรู้ใหม่และเสริมทฤษฎีอีกทั้งเป็นประโยชน์ในทางปฏิบัติงานต่อไป
4. คำนึงถึงความเหมาะสมในเรื่องของเวลา งบประมาณและกำลังแรงงานของตน
5. คำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่จะเอื้ออำนวยในการทำวิจัย เช่น ปัญหานั้นจะได้รับความร่วมมือมากน้อยเพียงใด มีอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือไม่ หรือผู้วิจัยต้องสร้างขึ้นเอง ปัญหานั้นมีแหล่งค้นคว้าหรือไม่

ลักษณะปัญหาที่ดี

1. เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ มีประโยชน์ทำให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ และนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ได้
2. เป็นปัญหาที่สามารถหาคำตอบได้โดยวิธีทางวิทยาศาสตร์หรือวิธีทางวิจัยได้
3. เป็นปัญหาที่หาข้อมูลมาตรวจสอบสมมุติฐานเพื่อหาข้อมูลมาสรุปได้

4. เป็นปัญหาที่ให้คำนิยามปัญหาได้
5. สามารถวางแผนการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า และเห็นลู่ทางที่จะทำได้ สำเร็จ
6. ปัญหาที่สนใจต้องไม่เกินกำลังความสามารถของตนเองที่จะทำให้สำเร็จ แม้จะมี อุปสรรคบางอย่างก็จะสามารถแก้ไขได้
7. สามารถหาเครื่องมือหรือสร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพเพื่อใช้รวบรวมข้อมูล

ข้อควรระวังในการเลือกหัวข้อปัญหา

1. ไม่ควรเลือกปัญหาที่กว้างเกินไป ไม่มีขอบเขต แต่ควรเลือกปัญหาที่แคบแต่มี ความลึกซึ้ง
2. ไม่ควรเลือกปัญหาที่หาข้อมูลไม่ได้
3. ไม่ควรเลือกปัญหาที่หาข้อมูลทดสอบไม่ได้
4. ไม่ควรเลือกปัญหาที่ไม่มีสาระสำคัญ

การตั้งชื่อหัวข้อปัญหา

1. ชื่อควรมีความกะทัดรัด และชัดเจน
2. ชื่อหัวข้อปัญหาที่ดีจะต้องแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรของปัญหานั้น ๆ
3. ภาษาที่ใช้ต้องมีความชัดเจน อ่านง่าย
4. การตั้งชื่อหัวข้อปัญหาจะต้องระวังไม่ให้ซ้ำซ้อนกับผู้อื่น แม้ว่าจะศึกษาในประเด็นที่ คล้ายๆ กันก็ตาม

เอกสารอ้างอิง

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540.) วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2544.) ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 11. เพ็องฟ้า พรินต์ติ้ง.

พวงทิพย์ ชัยบาดาลสุขดี, (2542) การกำหนดปัญหาการวิจัย ใน ระเบียบวิธีวิจัย: วิจัยสังคมศาสตร์ บรรณธิการ โดย ประพิน วัฒนกิจ. ไม่ระบุ.

องอาจ นัยพัฒน์. (2548.) วิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 1. ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา.